

شهر ترمیمی

عدالت ترمیمی نگاهی نو به مقوله عدالت در رفع و رجوع اختلاف انسان ها است. این نوع عدالت اولاً: دولتی و رسمی نیست بلکه خود مردم و نهادهای غیر رسمی نظیر سازمان های مردم نهاد و ریش سفیدان متکفل آن هستند.

ثانیاً: عدالت کیفری نیت و قصد تنبیه و مجازات انسان ها را ندارد بلکه قصد حل اختلاف بین مردم از طریق صلح و سازش با ابزار ریش سفیدی، کدخدانمنشی و میانجیگری را دارد. ثالثاً: اساس این عدالت یک طرفه نیست و کنشگران آن بزهکار، بزه دیده، میانجیگر، وکلا و سازمان های مردم نهاد است و در تعامل با یکدیگر قصد بهبود روابط انسانی را دارند. رابعاً: هدف، ترمیم و بهبود و جبران خسارت مادی و معنوی زیان های وارده و پیدا کردن راه حلی برای بهبود وضعیت متضررین است.

خامساً: عدالت ترمیمی، شوراها یا مقوله داوری نیست، زیرا قصد صدور رای و محکومیت کسی را ندارد، بلکه هدف آن صلح و سازش میان اصحاب دعوی و ریشه کن کردن نزاع با جبران خسارت است و مسلماً اگر موفق نشود راه عدالت رسمی و تنبیهی باز است.

نگاه ترمیمی به اختلافات مردم ریشه تاریخی دارد. قبل از تولد دولت، مردم خودشان اختلافات را حل و فصل می کردند و دولت و دستگاه قضایی با ربودن دعوای مردم و کشاندن آنها به جریان دادرسی طولانی نتوانست بهتر از خود مردم عمل کند. بنابراین امروزه مجدداً بحث مشارکت مردم از طریق عدالت ترمیمی مطرح و حتی این موضوع تبدیل به رشته مطالعات جدیدی تحت عنوان «عدالت ترمیمی» شده است.

فصل، خون بس و سایر نهادهای ترمیمی سابقه این موضوع را در ایران نشان می دهد. در زیر مجموعه مطالعات عدالت ترمیمی، مبحث شهر ترمیمی که اختلافات را از طریق ساز و کارهای مردمی، میانجیگری و کدخدانمنشی بایستی حل کند و از توسل به عدالت رسمی و تنبیهی بپرهیزد، مطرح شده است. صادق خان شهردار مسلمان لندن و وکیل دادگستری، سخن از شهر ترمیمی لندن کرده و لندن را اولین شهر ترمیمی که قصد دارد اختلافات مردم و شهرداری و تخلفات مردم را با این ابزار

و ساز و کار حل کند سخن گفته است.

شورای پنجم شهر مشهد و شهردار منتخب آن نیز با مطرح کردن بحث منشور حقوق و تکالیف شهرنشینی، حرکتی جدی در جهت مردمداری و احیای حقوق مردم بر شهرشان و مشارکت آنان در حل معضلات شهری شروع کرده اند. خوشبختانه تدوین منشور نظری و اجرایی حقوق شهرنشینی شهر مشهد که در آستانه تصویب آن در شورای شهر مشهد هستیم. نویدبخش تحقق یکی از شعارهای اصلاحی لیست امید در شهر مشهد است.

زیر مجموعه این حرکت بزرگ که امیدواریم ثمره آن در سال جاری برای مردم مشهد ملموس باشد. کمیسیون حقوقی شورای شهر مشهد قدم هایی در جهت اجرایی کردن حقوق شهرنشینی با زیرمجموعه هایی نظیر شهر دوستدار کودک، شهر دوستدار اقلیت و آسیب پذیر، شهر حافظ محیط زیست و شهر ترمیمی برداشته است. در این جهت با حمایت ریاست محترم شورای شهر و شهرداری مشهد و حمایت اساتید برجسته کشوری در قلمرو عدالت ترمیمی همایش شهر ترمیمی در معاونت خدمات شهری و دبیرخانه شهر ترمیمی در اداره کل حقوقی شهرداری مشهد در حال تأسیس است و شاید بتوانیم از کلانشهر ترمیمی مشهد در آینده نزدیک سخن بگوییم، تبدیل به شهر ترمیمی لوازم و اهدافی به شرح ذیل را دنبال می کند:

۱. آموزش اصول عدالت ترمیمی و نحوه اجرای آن به علاقه مندان و عدالت یاران ترمیمی شهر مشهد.

۲. استقرار عدالت یاران ترمیمی در مجتمع های مسکونی جهت حل و فصل اختلافات آپارتمان نشینی با صلح و سازش و بدون نیاز به مراجعه به مراجع قضایی.

۳. استقرار عدالت یاران ترمیمی در فرهنگسراها و شوراهای حل اختلاف جهت حل اختلافات مردم صرفاً از طریق صلح و سازش در حوزه موضوعات شهری. مسلماً اگر اختلافات حل نشود رجوع به مراجع صالحه اداری و قضایی برای مردم ممکن است.

۴. نگاه ترمیمی به تخلفات و معضلات شهری نظیر سد معبر، زباله گردی، تخلفات ساختمانی و ... و حل و فصل اختلافات میان مردم و مدیریت شهری با میانجیگری و تبدیل تهدیدات شهری در شرایط خاص امروزی به فرصت.

تجربه تبدیل معضل سد معبر کامیونت های میوه فروش در سطح شهر به ایجاد فروشگاه های شهر، یا سازماندهی کارگران ساختمانی و ... می تواند الگو باشد.

در خاتمه مسلماً نظریات اندیشمندان و شهروندان شهر مشهد می تواند دبیرخانه را در توسعه این فرهنگ کمک کند.